T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/103
KARAR NO : 2024/139
KARAR TR : 01/04/2024

ÖZET: ... Olgunlaşma Enstitüsünde usta öğretici olarak çalışırken iş akdinin feshi nedeniyle, İş Kanunu'ndan kaynaklananparasal haklarının ödenmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K. A.
Vekili : Av. M. T. T.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. G. B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkilinin ... Olgunlaşma Enstitüsünde 04/12/2012 tarihinden itibaren usta öğretici olarak görev yaptığını, iş akdinin gerekçe gösterilmeksizin feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, 1.300 TL kıdem tazminatı, 800 TL yıllık izin ücreti, 1.300 TL eksik ödenen ücret alacağı ve 1.300 TL ilave tediye alacağının dava tarihinden itibaren işleyecekyasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Ankara 22. İş Mahkemesi 18/04/2023 tarih ve E.2022/308, K.2023/278 sayılı kararı ile,uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kısmen kabulüne karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur.

3. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi 07/07/2023 tarih ve E.2023/2024, K.2023/2550 sayılı kararı ile, istinaf talebinin kabulüne, mahkeme kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlık, davacının, statü hukukuna tâbi olup olmadığı, işçisayılıp sayılamayacağı ve buna bağlı olarakyargı yolunun belirlenmesine ilişkindir.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 2022/17656E. 2023/1210K. sayılı 23.01.2023 tarihli ilamında da belirtildiği üzere; mahkemenin görevi gibi yargı yolu da kamu düzenine ilişkindir. Bu sebeple, yargılamanın her aşamasında yargı yolunun caiz olup olmadığının mahkemece resen gözetilmesi gerekir. Görülmekte olan bir davada iş mahkemesinin görevli olmadığının belirlenmesi hâlinde adli yargı görevli ise davanıngöreve ilişkin dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine ve dosyanın görevli hukuk mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir. Buna karşılık idari yargının görevli olması durumunda, davanın yargı yoluna ilişkin dava şartının mevcut olmaması sebebiyle nedeni ile usulden reddi kararı ile yetinilir; ayrıca gönderme kararı verilemez.

657 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinde 'Her derecedeki eğitim ve öğretim kurumları ile Üniversite ve Akademi (Askeri Akademiler dâhil), okul, kurs veya yaygın eğitim yapan kurumlarda ve benzeri kuruluşlarda öğretmen veya öğretim üyesi bulunmaması halinde öğretmenlere, öğretim üyelerine veya diğer memurlara veyahut açıktan atanacaklara ücret ile ek ders görevi verilebilir. Ücretle okutulacak ders saatlerinin sayısı, ders görevi alacakların nitelikleri ve diğer hususlar ilgili Bakanlığın teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tespit olunur' hükmü yer almaktadır. Yukarıda yer alan düzenlemeye istinaden çıkarılan Milli Eğitim Bakanlığı Kurumlarında Sözleşmeli veya Ek Ders Görevi ile Görevlendirilecek Uzman ve Usta Öğreticiler Hakkında Yönetmelik'in 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında da, uzman ve usta öğreticilere, 657 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesi uyarınca 02.12.1998 tarihli ve 98/12120 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen ve Yöneticilerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslar'da belirtilen miktarda, ek ders görevi verilebileceği düzenlenmiştir.

7036 sayılı Kanun'un 5 inci maddesi uyarınca 4857 sayılı Kanun'a göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında, iş sözleşmesinden veya 4857 sayılı Kanuna dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir.

Davacının sosyal güvenlik hukuku yönünden 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında gösterilmesi iş sözleşmesi ile çalıştığını göstermez.

Dosya içeriğine göre davacının, davalı nezdinde çalışması için 657 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinde belirtilen statü içinde ve Kaymakamlık onayı ile görevlendirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Şu hâlde davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunduğundan söz edilemeyecektir. Bu durumda aradaki hukuki ilişki iş sözleşmesi, bir başka anlatımla işçi işveren ilişkisi olarak nitelendirilemeyeceğinden taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tâbi olduğunun kabulü gerekmektedir.

Bu maddi ve hukuki olgulara göre uyuşmazlığın çözüm yeri idari yargı olup Mahkemecedavanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar verilmesi gerekirken uyuşmazlığın esası hakkında karar verilmesi hatalıdır..."

4. Ankara 22. İş Mahkemesi 12/09/2023 tarih ve E.2023/392, K.2023/520 sayılı kararı ile, 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b, 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı noksanlığından davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı davalı vekili tarafından vekalet ücretinin eksik ve hatalı belirlendiği gerekçesiyle istinaf isteminde bulunulmuştur.

5. **Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi 22/12/2023 tarih ve E.2023/3721, K.2023/4357 sayılı kararı** ile, istinaf isteminin HMK'nın 353/1-b.2 maddesi gereğince kabulü ile, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b, 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı noksanlığından esastan reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararının ilgili kısmı şöyledir:

"İstinaf nedenlerine göre, dava şartları yokluğu nedeni iledavanın usuldenreddedilmesihalinde davalılehinehükmedilecekvekalet ücreti uyuşmazlıkkonusudur

Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7. maddesi "Görevsizlik, yetkisizlik, dava ön şartlarının yokluğu veya husumet nedeniyle davanın reddinde, davanın nakli ve açılmamış sayılmasında ücret" başlığını taşımakta olup; maddenin ikinci fıkrasında "davanın dinlenebilmesi için kanunlarda öngörülen ön şartın yerine getirilmemiş olması ve husumet nedeniyle davanın reddine karar verilmesinde, davanın görüldüğü mahkemeye göre tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçmemek üzere üçüncü kısımda yazılı avukatlık ücretine hükmolunur" düzenlemesi bulunmaktadır.

Tarifenin açıklanan 7/2 maddesi hükmü gereğince; konusu para veya para ile değerlendirilmesi mümkün bulunan bir şey olan davanın, dava şartlarından birinin bulunmaması (noksan olması) nedeniyle usulden reddine ilişkin kararda, vekâlet ücreti nispi tarifeye göre takdir edilir; ancak, bu nispi vekâlet ücretinin miktarı, maktu vekalet ücretini geçemez. İlgili düzenleme, maktu vekalet ücretinin altında bir miktara hükmedilebileceği yönündebir düzenleme içermemektedir .

Somut uyuşmazlıkta, karar tarihinde yürürlükte bulunan A.A.Ü.T 'nin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı maktu vekalet ücreti 9,200.00 TL olup, davalı yönünden maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğinin dikkate alınmaması hatalıdır.

HMK'nın 355. maddesi uyarınca istinaf sebepleriyle sınırlı olarak ve resen kamu düzeni yönünden yapılan inceleme sonucunda, davalının istinaf başvurusunun yukarıdabelirtilen nedenlerle kabulüne karar vermek gerekmiş ve tüm dosya kapsamına göreaşağıda yazılı şekildehükümkurulmuştur.

HÜKÜM:

I-Davalı vekilinin istinaf başvurusunun HMK 353/1-b.2 maddesi gereğince KABULÜ İLE, İLK DERECE MAHKEMESİ KARARININKALDIRILMASINA,

1-Davanın, 6100 Sayılı Kanun'un 114/1-b, 115/2 maddeleri uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı noksanlığındanREDDİNE,..."

6. Davacı vekili bu kez, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, 500 TL kıdem tazminatı, 150 TL yıllık izin ücreti, 250 TL eksik ödenen ücret alacağı ve 100 TL ilave tediye alacağının adli yargıda açılan dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

7. **Ankara 5. İdare Mahkemesi 27/02/2024 tarih ve E.2024/220 sayılı kararı**ile, davanın 2577 sayılı Kanun'un 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca görev yönünden reddigerektiğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"... dava dosyası bir bütün halinde değerlendirildiğinde; davacı ile davalı idare arasında geçici bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatı, yıllık izin alacağı, ücret farkı alacağı, ilave tediye alacağının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmaktadır..."

III. İLGİLİ HUKUK

8. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar."

9. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

10. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun*"Tanımlar"* başlıklı3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"*Bu Kanunun uygulanmasında;*
...
6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,
...
ifade eder.
..."

11. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

12. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

13. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.
Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.
İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

14. 4857 sayılı Kanun'un8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlarayer verilmiştir.

15. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.
(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.
(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

16. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

17. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;
a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,
b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki

uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

18. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 01/04/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yapıldığı, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmekte ise de, dava konusuna ilişkin bilgi ve belgeler ile adli yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren bir örneğinin dosyada bulunduğu, adli yargı dosyasının da UYAP üzerinden temin edildiği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacının ... Olgunlaşma Enstitüsünde 04/12/2012 tarihinden itibaren usta öğretici olarak görev yapmakta iken, iş akdinin gerekçe gösterilmeksizin feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, kıdem tazminatı, yıllık izin ücreti, eksik ödenen ücretve ilave tediye alacağının dava tarihinden itibaren işleyecekyasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

22. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminat ve alacaklarının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 5. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 22/12/2023 tarih ve E.2023/3721, K.2023/4357 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A.Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 5. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 22/12/2023 tarih ve E.2023/3721, K.2023/4357 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

01/04/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN